

Sándor Kovács (Cluj-Napoca, Institutul Teologic Protestant): *Gabriel Bethlen în istoriografia ecleziastică unitariană*

În secolul al XVIII-lea, când istoriografia unitariană era în formare, cei mai remarcabili reprezentanți, János Kénosi Tözsér și István Uzoni Fosztó în opera lor monumentală, *Istoria bisericii unitariene din Transilvania*, prezentând epoca și domnia lui Gabriel Bethlen, s-au referit și la măsurile anti-unitariene luate de principele reformat. În prezentarea noastră bazată pe sursele menționate, dar și pe lucrările istorice ale predecesorilor Mihály Szentábrahâmi Lombárd și István Agh, vom încerca să conturăm portretul lui Gabriel Bethlen, care, deși era cunoscut ca fiind cel mai tolerant principe, a sprijinit biserica reformată, dar a luat și măsuri drastice împotriva grupurilor concurente antitrinitariene. În lumina noilor cercetări, dorim să nuanțăm activitatea de convertire agresivă a episcopului reformat János Keserűi Dajka din Trei Scaune, realizată cu sprijin princiar, și să reflectăm asupra consecințelor măsurilor luate de conducerea militantă a bisericii reformate în rândul comunităților unitariene ajunse la periferie.